

***Ενιαίος* του Gregory J. Markopoulos**

Πρώτη προβολή των τεσσάρων πρώτων κύκλων του

Οι τέσσερις πρώτοι κύκλοι του *Ενιαίος*, τελευταία δημιουργία του Gregory J. Markopoulos, που αποτελεί κορύφωση του συνολικού του έργου, θα προβληθούν για πρώτη φορά στην τοποθεσία *Τέμενος*, κοντά στη Λυσσαρέα της Αρκαδίας, στις 25, 26 και 27 Ιουνίου 2004. Αυτή θα είναι η πρώτη ευκαιρία για το κοινό να έρθει σε επαφή με το έργο του Gregory J. Markopoulos, στο χώρο που αποτέλεσε πηγή έμπνευσης και εκπλήρωσης του κινηματογραφικού του οράματος.

Ο Gregory J. Markopoulos (1928-1992) είναι ανάμεσα στους πρώτους κινηματογραφιστές, που αντιλαμβάνεται τον ιδεατό κινηματογραφιστή ως συνολικό δημιουργό της διαδικασίας ολοκλήρωσης ενός φιλμ. Ο τρόπος προβολής καθορίζεται επίσης από τον ίδιο τον κινηματογραφιστή, σ' αυτό που ο ίδιος ορίζει ως *Τέμενος*, κατά τον αρχαίο ελληνικό όρο που αναφέρεται στην παράδοση του Ασκληπιού και σημαίνει " αποκεχωρισμένο τεμάχιο γης" ή "τμήμα γης, κυρίως άλσος, με ναό ή βωμό, αφιερωμένο σε θεότητα ή ήρωα" .

Η συμβολή του Gregory J. Markopoulos στην κινηματογραφική φόρμα ξεκινά τη δεκαετία του '40, αναπτύσσεται τις επόμενες δεκαετίες και κορυφώνεται με το έργο του *Ενιαίος*, στο οποίο αφιερώνεται τα τελευταία χρόνια της ζωής του. Οι σημαντικές καινοτομίες του, όπως το μοντάζ με βάση την ελάχιστη μονάδα φιλμ, δηλαδή το "μεμονωμένο" καρρέ, η συγχρονική αφήγηση παρελθόντος, παρόντος και μέλλοντος και η ιδιότυπα προσωπική χρήση του χρώματος, συγκλίνουν σ' ένα νέο είδος εικονοποιίας συναισθημάτων.

Ο Gregory J. Markopoulos γεννιέται στις Ηνωμένες Πολιτείες από έλληνες γονείς, καταγόμενους από την Αρκαδία. Γυρίζει την πρώτη του ταινία *A Christmas Carol* σε ηλικία δώδεκα ετών με μια κινηματογραφική μηχανή λήψης 8 χιλιοστών. Παρακολουθεί τις διαλέξεις του Josef Von Sternberg στο Πανεπιστήμιο της Νότιας Καλιφόρνιας, ενώ γυρίζει το πρώτο του φιλμ *Psyche* σε 16 χιλιοστά στα τέλη της δεκαετίας του '40. Στη δεκαετία του '50 ο Gregory J. Markopoulos ολοκληρώνει τη κινηματογραφική μεταφορά του μυθιστορήματος *Γαλήνη* του Ηλία Βένεζη σε φιλμ 35 χιλιοστών.

Αποτελεί ιδρυτικό μέλος μαζί με τον Jonas Mekas κι άλλους κινηματογραφιστές του Νέου Αμερικάνικου Κινηματογράφου, που σχηματίζεται στη Νέα Υόρκη, στις αρχές της δεκαετίας του '60, με σκοπό την

αποδέσμευση των κινηματογραφιστών από τους περιορισμούς του καθεστώτος της κινηματογραφικής παραγωγής. Κατά το διάστημα αυτό γύριζε ορισμένες από τις πιο γνωστές του δημιουργίες, *Twice A Man* (1963), *The Illiac Passion* (1964-1967), εμπνεόμενος από τους ελληνικούς μύθους. Το 1967, ο Gregory J. Markopoulos μετακομίζει στην Ευρώπη και συνέχισε τον καινοτόμο κινηματογράφο του με τα πολυάριθμα έργα του, μεταξύ των οποίων τα *Gammelion* (1968), *The Mysteries* (1968), *Political Portraits* (1969), *Sorrows* (1969), *Genius* (1970).

Απογοητευμένος από το καθεστώς της ανεξάρτητης κινηματογραφίας και διανομής, αποσύρει το σύνολο του κινηματογραφικού του έργου και οραματίζεται μαζί με τον κινηματογραφιστή Robert Beavers, το *Τέμενος*, ως μια νέα μορφή αρχειοθέτησης και παρουσίασης του έργου τους.

Στις αρχές του 1980, ο Gregory J. Markopoulos και ο Robert Beavers ιδρύουν το *Τέμενος*, και διοργανώνουν υπαίθριες προβολές σε μια τοποθεσία κοντά στη Λυσσαρέα, στην Αρκαδία της Πελοποννήσου. Οι προβολές αυτές διεξάγονται κάθε χρόνο μέχρι το 1986 και συνιστούν τομή στον τρόπο παρουσίασης του κινηματογραφικού έργου.

Ο Gregory J. Markopoulos αφιερώνει τις τελευταίες δεκαετίες της ζωής του στη δημιουργία του έργου *Ενιαίος*. Πρόκειται για ένα μνημειώδες έργο, αποτελούμενο από 100 φιλμ συνολικής διάρκειας 80 ωρών, που διαρθρώνεται σε 22 κύκλους, και δημιουργήθηκε ειδικά για το *Τέμενος*, όπως ονομάστηκε η τοποθεσία από τον ίδιο το δημιουργό. Το μοντάζ ολοκληρώνεται ένα χρόνο πριν το θάνατό του, ενώ τα φιλμ δεν είχαν τυπωθεί μέχρι πρόσφατα.

Μέσα από την ιδέα του *Τέμενος*, ο Gregory J. Markopoulos προσεγγίζει και εξασφαλίζει ένα όραμα ελευθερίας πέρα από κάθε κινηματογραφικό περιορισμό και επεκτείνει τις καινοτόμες φιλικές τεχνικές του προγενέστερου έργου του.

Κάθε κύκλος του *Ενιαίος* αποτελεί μια επιλογή και σύνθεση ενοτήτων εικόνων, με συνάφεια μεταξύ τους, τόσο από το πρώιμο όσο και το ύστερο έργο του.

Σύμφωνα με τα λόγια του δημιουργού πρόκειται για μια "*αποκρυστάλλωση του Χρόνου, μια αποκρυστάλλωση μέσα στο Χρόνο*".

Τα έργα της πρώτης περιόδου του Gregory J. Markopoulos έγιναν γνωστά στο ευρύτερο κοινό μέσω της προβολής τους από σημαντικά πολιτιστικά ιδρύματα, μουσεία και κινηματογραφικά φεστιβάλ, μεταξύ των οποίων τα: Whitney Museum of American Art, Istanbul Biennial, Cinémathèque Ontario, International Rotterdam Film Festival, New York Film Festival, Auditorium du Louvre καθώς και το ίδρυμα TEMENOS στη Ζυρίχη. Η

δραστηριότητα αυτή συνεχίζεται με την παρουσίαση έξι έργων του Gregory J. Markopoulos στη La Casa Encendidas, για την ARCO της Μαδρίτης, από τις 6-15 Φεβρουαρίου 2004 καθώς και τη μικρή ρετροσπεκτίβα στο National Film Theatre στο Λονδίνο, τον Απρίλιο του 2004.

Η πρώτη παγκόσμια προβολή του *Ενιαίος I-IV* στην τοποθεσία *Τέμενος*, αποτελεί ένα είδος επιστροφής στο χώρο που λειτούργησε για τον Gregory J. Markopoulos ως η έμπνευση για τη δημιουργία μιας συνολικής κινηματογραφικής ενότητας, υπό το όνομα *Ενιαίος*.

Το όραμα του Gregory J. Markopoulos ήταν η κατασκευή ενός μόνιμου χώρου παρουσίασης του έργου του στην τοποθεσία *Τέμενος*. Η πρεμιέρα των τεσσάρων πρώτων κύκλων του *Ενιαίος* είναι αφιερωμένη στο όραμά του. Η τριήμερη αυτή προβολή προσφέρει στο κοινό τη μοναδική ευκαιρία να παρακολουθήσει τα φιλμ του Gregory J. Markopoulos, απελευθερώνοντας το βλέμμα του, στην ακεραιότητα του αρκαδικού τοπίου.